

Rozhovor týdne s

Petrem Šatránem, ředitelem veterinární sekce Státní veterinární správy

Jak se aktuálně vyvíjí situace kolem ptačí chřipky v České republice?

K dnešnímu dni (17. 2. pozn. redakce) evidujeme pět ohnisek ptačí chřipky ve třech krajích, jde o Jihočeský, Pardubický a Plzeňský kraj. Nákaza se v těchto regionech dostala od volně žijících ptáků do drobných chovů, které nepříliš dodržovaly pravidla biologické bezpečnosti.

Většinou šlo o chovy, které byly blízko vodní plochy nebo toku, a docházelo tak ke kontaktu mezi drůbeží a volně žijícími ptáky. Vedle pěti ohnisek Státní veterinární správa eviduje také šest lokalit, ve kterých byla ptačí chřipka potvrzena u volně žijících ptáků, šlo o labutě a divoké kachny. Tyto lokality jsou v Jihočeském a Libereckém kraji.

Která veterinární opatření v důsledku výskytu ptačí chřipky v současné chvíli platí?

Cílem mimořádných veterinárních opatření (MVO) je zabránit zavlečení nákazy do chovů drůbeže, což se zatím daří. Ohniska se zatím objevila jen v malochovech, ve kterých, jak jsem zmiňoval, není biologická bezpečnost na požadované úrovni. Pro každé ohnisko byla vyhlášena příslušná MVO, okolo ohniska bylo vymezeno tříkilometrové ochranné pásmo a pásmo dozoru o poloměru deseti kilometrů. V rámci MVO je zejména omezen pohyb drůbeže do pásma a z něj a provádí se soupisy chovů drůbeže. Vedle těchto regionálních MVO Státní veterinární správa vyhlásila rovněž celorepubliková nařízení, která se týkají zákazu chovu drůbeže ve volném výběhu v evidovaných chovech, přemísťování a prodeje živé drůbeže chovatelům a pořádání svodů drůbeže a ptactva. Aktuální informace o platných opatřeních najdete na našich webových stránkách <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/ptaci-chripka-influenza-drubeze/ptaci-chripka-v-cr/>.

Lze očekávat nějaká další opatření, a pokud ano, kdy a v jakém rozsahu?

S ohledem na poměrně setrvalou nákazovou situaci se nyní o změně celostátních MVO neuvažuje. V případě výskytu ptačí chřipky v chovu drůbeže budou

vyhlášena mimořádná veterinární opatření pro daný chov a stanoví se tříkilometrové pásmo dozoru na dobu 21 dní a desetikilometrové pásmo sledování na dobu 30 dní, s opatřeními, které jsem již zmiňoval v předchozí odpovědi.

Zaznamenáváte nějaké reakce, případně zájmy vývozu tuzemské drůbeže či drůbežního masa u obchodních partnerů České republiky na tuzemský výskyt této choroby?

Státní veterinární správa proaktivně komunikuje se zeměmi, do kterých směřuje český vývoz drůbežích produktů, snaží se tak předcházet plošným restrikcím vůči vývozu z ČR. Většina zemí potom přistupuje na tak zvanou regionalizaci, která omezuje český vývoz jen ze zasažených regionů, z ostatních oblastí tak obchod zůstává nedotčen. Mezi třetí země, tedy země mimo Evropskou unii, které reagovaly na výskyt aviární infekce omezením obchodu, patří například Rusko, Čína, Spojené arabské emiráty, Hongkong, Peru. V rámci Evropské unie se uplatňuje rovněž princip regionalizace. Ta je projednávána v rámci Stálého veterinárního výboru Evropské komise v Bruselu a obchodování v rámci EU je pozastaveno pouze z vyhlášených pásem.

Přibývá ohnisek ptačí chřipky i v okolních evropských zemích a v jaké míře?

Situace v Evropě je obdobná situaci v ČR, to znamená, že se v současnosti objevují nová ohniska ptačí chřipky typu H5N8, která nemá zoonický potenciál. Česká republika se k zasaženým evropským zemím přidala až později, aktuální vlna nákazy se v Evropě projevuje už od loňského podzimu a v současné době již pomalu polevuje. Od začátku roku 2021 bylo v Evropě v chovech drůbeže potvrzeno již 488 ohnisek aviární infekce, nejvíce je zasažena Francie, která eviduje 402 ohnisek, následuje Německo se 30 a Polsko s 24 ohnisky.

Jaký vývoj nálezové situace u nás lze očekávat v následujícím období?

Ze zkušeností z minulých výskytů nákazy se dá do určité míry předpokládat, že s jarním oteplováním se ptačí chřipka utlumí. To však neznamená, že virus ptačí chřipky úplně zmizí. Je třeba mít na paměti, že virus cirkuluje mezi volně žijícími vodními ptáky stále. Proto i po odeznění epidemie veškerá základní preventivní opatření zůstávají v platnosti a směřují k tomu, aby se zabránilo kontaktu volně žijících a domácích ptáků, a tím i zavlečení nákazy do chovů drůbeže.

Oldřich Přibík

Náhrady prodlouženy

(fia, čtk) – Rybáři budou dostávat po další tři roky náhrady za škody, které jim na rybách způsobili kormoráni. Dosud mohli získat náhrady jen za uplynulé tři roky. Prodloužení přináší novela o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště

chráněnými živočichy, kterou minulý týden podepsal prezident Miloš Zeman. Oznámil to jeho mluvčí Jiří Ovčáček.

Kormorán velký patří mezi nejvýznamnější rybí predátory, v ČR je jich podle odhadů asi 20 tisíc.

Žádaly hlavně malé firmy

Zemědělci a potravináři v první výzvě programu Agricovid zažádali o 73,4 milionu korun. Uvedl to mluvčí Ministerstva zemědělství Vojtěch Bílý. Ministerstvo mělo připraveno až tři miliardy korun. Šlo ale pouze o finanční rámec, resortu je proplati Ministerstvo financí až právě na základě reálných žádostí. Ministerstvo také už připravuje druhou výzvu tohoto programu, který má kompenzovat ztráty ze sektoru u firem, kterým tržby meziročně propadly alespoň o čtvrtinu.

Zuzana Fialová

V programu Agricovid Ministerstvo zemědělství obdrželo 191 žádostí. „Nejčastěji šlo o malé firmy, které dodávají většinu své produkce přímo do segmentu gastronomie a nedokázaly tak nahradit propad prodejů přes maloobchodní síť. Konkrétně šlo zejména o pekárny, výrobce piva a vína a prvovýrobce a zpracovatele brambor,“ dodal Bílý.

Další kolo Agricovidu odsouhlasila vláda na začátku února. Ministerné financí Alena Schillerová na tiskové konferenci po jednání vlády upozornila, že další kolo programu bude vedle zemědělských a potravinářských podniků nově zaměřeno i na trhy tržnice. „Zacelení programu zůstává do oblasti potravinářských a ze-

Klíčové informace

- Zemědělci a potravináři v první výzvě programu Agricovid zažádali o 73,4 milionu korun.
- Ministerstvo zemědělství obdrželo 191 žádostí.
- Nárok na kompenzace měly firmy, kterým během koronavirové krize meziročně klesly tržby minimálně o čtvrtinu.

mědělských podniků a také nově na trhy tržnice. Zohlednilo se, že jsme nově zavřeli trhy a tržnice a chceme, aby tito lidé, kteří je provozují, mohli využít tohoto dotačního programu,“ sdělila Schillerová. Podle ní to neznamená navýšení peněz ze státního rozpočtu.

Nárok na kompenzace měli v prvním kole potravináři a zemědělci, kterým během koronavirové krize meziročně klesly tržby minimálně o čtvrtinu. Maximální sazba z programu bude

podle Ministerstva zemědělství 200 tisíc korun na podnik a až 20 tisíc korun na jednoho zaměstnance. Nová výzva se bude muset znovu notifikovat u Evropské komise. Ministerstvo nyní počítá s tím, že zemědělci a potravináři budou podávat žádosti od 15. března. Rozhodné období pro posuzování žádostí bude mezi loňským prvním prosincem a koncem letošního února. Podmínky budou prakticky stejné jako v první výzvě, mění se rozhodné období a maximál-

ní výše dotace. Ta v první výzvě mohla být maximálně 800 tisíc eur (asi 21,6 milionu korun) pro potravináře a 100 tisíc eur (asi 2,7 milionu korun) pro zemědělce. Nyní budou podmínky maximálně 1,8 milionu eur (zhruba 46,7 milionu korun) pro potravináře a 225 tisíc eur (5,8 milionu korun) pro zemědělce, přičemž o zvýšení rozhodla Evropská komise, jak uvedla na konci ledna.

Zásady prvního kola dotačního programu schválila vláda loni v říjnu, ministr zemědělství Miroslav Toman původně chtěl po kabinetu premiéra Andreje Babiše, aby do programu šlo šest miliard. Podle tehdy projednaného materiálu dosahuje ztráta zemědělských a potravinářských producentů právě až šesti miliard korun měsíčně.

Aktivita se snížila

(fia) – Aktivita hrabošů v lednu klesla meziměsíčně zhruba o čtvrtinu na 602 používaných výchoďů z nor na hektar. Jsou ale lokality, kdy je výchoďů z nor i 1500 až 2500 na hektar. Sdílela to mluvčí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) Ivana Kršková. U ozimých plodin ale stále tyto počty odpovídají trojnásobku prahu škodlivosti. Pod sněhovou pokrývkou podle ní může docházet k nerušenému vývoji populací hlodavců.

„Aktivní výchoď je díra do nory se zřetelnými pochyty stopami, například se zataženými kousky rostlin nebo s ohlazeným vstupem. Z dat pro jednotlivé kraje je tak patrné, že populace hrabošů spíše stagnují. Výraznější pokles v počtosti byl zaznamenán v Královéhradeckém, Libereckém a Středočeském kraji,“ uvedla Kršková. Například v Karlovarském kraji ale nemohli pracovníci udělat všechny kontroly kvůli nepříznivým klimatickým podmínkám. „Přesto je z dat patrné, že populace hrabošů na přelomu roku lokálně škodily v porostech ozimých plodin, jetelotrav,

vojtěšky, jetele, trvalých travních porostů, ve speciálních kulturách, místy i v sadech a vinicích,“ dodala mluvčí. Pokud se počty hrabošů v únoru nesníží, budou některé lokality v ČR podle ní velmi ohroženy. „Sněhová pokrývka, která zakryla většinu našeho území během ledna, umožnila nerušený rozvoj populací, a to především v krajích Jihočeský, Jihomoravský, Ústecký a v některých místech Kraje Vysočina,“ doplnila Kršková. Ústav zároveň vyhodnotil aplikaci jedů na hraboše, které umožňoval loni v druhé polovině roku. Zemědělci jim nahlásili 829 aplikací, z toho v 558 případech šlo o vzhazování jedu do nor, ve 156 případech o větší dávky nad dva kilogramy na hektar do nor a ve 115 případech pokládáním na povrch půdy. „V období podzimních mimořádných opatření nebyl prokázán žádný případ otravy necílových organismů rodenticidem. Opětovně se potvrdil předpoklad, že při dodržení všech stanovených podmínek je riziko otrav naprosto minimální, a to ani při výjimečném povolení aplikace rodenticidů rozhozem na povrchu pozemků,“ doplnila mluvčí.

Výbor pro novelu

(fia, čtk) – Výbor pro životní prostředí doporučil sněmovně schválit návrh vládní novely k omezení invazních nepůvodních druhů. V souvislosti s ní podpořil pozemkové návrhy, které žádají regulaci pyrotechniky na zvláště chráněných územích či vyšší pravomoci strážců přírody. Novela reaguje na unijní nařízení a má vytvořit rámec pro opatření potřebná k prevenci zavlečení invazních druhů rostlin a zvířat a k regulaci těch, které už se v České republice rozšířily. Od poslankyň Evy Fialové pochází pak podpořený záměr, který by dal krajským úřadům pravomoc regulovat chov nebo pěstování invazního druhu pro komerční využití. Podpořeno bylo i omezení či možnost zákazu ohňostrojů a pyrotechniky ve zvláště chráněných územích, které má ochránit ekosystémy. Požadavek se netýká národních parků, které už zákon ošetřuje. Další část schváleného návrhu podle Fialové reaguje na problém, kdy do chráněných krajinných oblastí, mimo veřejné komunikace, vjíždí vozidla, která tam nemají co dělat. Strážci přírody je však podle jejich slov nyní nemohou zastavit

a legitimovat. Neprošly naopak například návrhy Jana Zahradníka a Petra Bendla na zrušení předkupního práva státu k nezastavěným pozemkům v chráněných územích. Záměr už dříve kritizovali ekologové, nesouhlasně se k němu staví i zástupci Ministerstva životního prostředí. Předsedkyně výboru Dana Balcarová také nezískala dost podpory pro možnost vzniku národního seznamu invazních druhů, jenž by doplnil soupis, který je součástí unijního nařízení. Neuspěly ani návrhy Jana Čížinského zachovat nynější podobu regulace výsadby douglasky tisolisté a modřinu opadavého a umožnit chov jelena siky pouze v oborách.

Za invazní druhy se považují zavlečené nepůvodní organismy, které se rychle šíří, agresivně vytlačují původní druhy a způsobují rozsáhlé ekologické škody. V Evropské unii je více než 12 tisíc nepůvodních druhů rostlin a zvířat, deset až 15 procent z nich se považuje za invazní. V České republice se eviduje přes 2000 nepůvodních druhů, podíl invazních je také zhruba 15 procent.

Scházejí peníze ...

(Dokončení ze str. 1)

Ekonom a výrobní technik společnosti Domažlické městské lesy spol. s r. o. Josef Forst poukázal na to, že zatímco objem vytěženého kůrovcového dřeva strmě roste, jeho cena na trhu střemhlav klesala. „V roce 2011 jsme prodávali metr krychlový tohoto dřeva průměrně za 2204 korun, v loňském roce za pouhých 881 korun. Kdyby se ceny udržely na úrovni let 2011 až 2017, naše výnosy by například v roce 2019 byly 80 milionů korun. Reálně jsme utržili 40 milionů, to je polovina,“ shrnul Forst. Podle něj příspěvek na

zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v roce 2019 pak činil pouze 15 milionů. „Ztrátu tedy pokrýval jen zčásti, ale i tak byl pro nás velmi důležitou pomocí. Bez něj bychom museli výrazně omezit výdaje na péstební činnost, asanaci kůrovcového dřeva, údržbu cest nebo zabezpečení dalších funkcí lesa,“ dodal. Ceny dříví se v ČR v důsledku dlouhodobé kůrovcové kalamity snížily totiž pod výrobní náklady. Stát zpětně vyplácí vlastníkům peníze, aby měli dostatek financí na udržování lesních porostů a jejich obnovu po kalamitě. V první výzvě od října 2017

do konce roku 2018 vyplatil stát 2,7 miliardy korun. Následně snížil sazby, aby se dostalo i na státní vlastníky. Za rok 2019 bylo nárokováno 5,3 miliardy korun, alokace činila čtyři miliardy korun. Za loňský rok ještě nejsou žádosti zpracované, podle SVOL jich stát zvládl zůřadovat k začátku roku zhruba dvě třetiny. Podle mluvčího Ministerstva zemědělství Vojtěcha Bílého bude výše tohoto příspěvku záležet na výsledcích resortních statistik, které by měly být uzavřené ve druhém čtvrtletí, a následně na rozhodnutí vlády. Sazba se podle Bílého stanoví kolem poloviny roku. „Ministerstvo zemědělství následně požádá, obdobně jako v loňském roce, vládu o navýšení svého rozpočtu,

příjem žádostí o příspěvek na dříví z roku 2020 bude ve třetím čtvrtletí roku 2021,“ dodal. Úřad podle něj nyní připravuje novelu nařízení, podle které by od příštího roku došlo k rozšíření podporovaných pěstebních opatření.

Janský připomněl, že v lesnictví stále chybí také pracovníci. „Práce v lese za každého počasí mnoho lidí neláká,“ konstatoval. Jde podle něj prakticky o všechny činnosti, například o pěstební práce, stavbu oplocenek, nejsou ale ani pracovníci v těžbě dříví s motorovou pilou, lesní firmy shánějí také traktoristy. Loni lesnické firmy zažádaly o pracovní víza pro zhruba 300 pracovníků z Ukrajiny, uvedlo již dříve ministerstvo.